

Мінімальні стандартні правила ООН щодо заходів, не пов'язаних з ув'язненням, визначають, що у разі наявності можливості складання доповіді відносно соціального обстеження, судовий орган може використати цю доповідь, яка підготовлена компетентною особою чи органом. Доповідь має містити соціальну інформацію про правопорушника, яка має відношення до злочину, вчиненого особою в минулому та теперішнього правопорушення. Доповідь також має містити інформацію та рекомендації щодо процедури винесення вироку та складається на підставі фактичного, об'єктивного та неупередженого матеріалу, а також чітко викладається.

Вважаємо, що в Україні можлива апробація такого досвіду, що дозволить оптимізувати діяльність судді щодо призначення кримінальних покарань. Наголосимо, що вивчення та використання результатів соціальних обстежень ні в якому разі не є «посяганням» на внутрішнє переконання судді, а є лише інструментом інформаційного забезпечення останнього.

Раковська Ю. В.

Черкаський факультет

Національного університету «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри загально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук

«КУЛЬТУРА ЗГВАЛТУВАННЯ» ЯК ДЕТЕРМІНАНТ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

О. Бурмакова використовує термін «культура згвалтування» (gape culture), яка є складовою «культурою насильства», розуміючи під ним комплекс переконань, які заохочують сексуальну агресію у чоловіків і схвалюють насильство проти жінок (Бурмакова О. Культура изнасилования / О. Бурмакова // Частный корреспондент. – 2010. – 6 марта [Электронный ресурс]. Режим доступа : http://www.chaskor.ru/article/kultura_iznasilovaniya_15767).

Культура згвалтування – це об'єктифікація жінок, частина процесу дегуманізації, в результаті якого отримання згоди стає непотрібним. У культурі згвалтування жіночі тіла розглядаються як суспільна власність; результат цього – домагання на вулицях і сексуальні дотики в громадському транспорті.

У культурі згвалтування вважається, що сексуальне бажання і сексуальна активність жінки повинні бути повністю підконтрольні чоловікові; в той же час на жінку покладається відповідальність за дії чоловіка, вчинені під впливом сексуального бажання, тому що його провокує жіноча сексуальність.

В культурі згвалтування жорстокість вважається сексуальною, а сексуальність жорстокою. Згвалтування вважається компліментом, проявом нестримної пристрасті, яку красива жінка пробуджує в здоровому чоловікові, так що він не може протистояти бажанням зірвати з неї одяг,

притиснути її до стіни або огорожі, або смикнути за волосся, або жбурнути на ліжко, або втілити один із мільйона інших образів сексуальної бійки, які тиражуються у фільмах, телепередачах, на обкладинках любовних романів і зображують прояви жорстокості як невід'ємну частину (гетеросексуальної) сексуальності. Культура згвалтування пов'язана з воєнізованою культурою і є «природним продуктом усіх воєн, у всьому світі, в усі часи і в усіх формах». Згвалтування використовується в якості зброї, інструменту війни, геноциду та утисків (Бурмакова О. Культура изнасилования / О. Бурмакова // Частный корреспондент. – 2010. – 6 марта. [Электронный ресурс]. Режим доступа : http://www.chaskor.ru/article/kultura_iznasilovaniya_15767).

Сексуальність більше не є інтимною справою людини, а постає доступним торговим артикулом, за допомогою якого продають різні побутові товари й навіть новини. Наприклад, у вуличній рекламі використовують еротичні жіночі фігури для рекламування і білизни, й автомобільних шин. У молоді поступово вкоріняються думка, що торгувати молодими жінками й сексуальністю – явище звичне (Ерохина Л. Д. Торговля женщинами и детьми в социальной и криминологической перспективе / Л. Д. Ерохина, М. Ю. Буряк. – М. : Норма, 2002. – С. 84-89). Толерантність до нібито другорядних напрямів сексуальної експлуатації опосередковано сприяє підвищенню попиту на проституцію й порнографію. Постійний показ жінок як сексуальних об'єктів та використання сексуальності як стратегії продажу формує уявлення про інтелект і стереотипи поведінки не лише жінок, а й чоловіків. Порнофікація суспільного простору зумовлює формування підґрунтя для терпимості щодо сексуальної експлуатації та її виправдання (Паюметс М. Предупреждение торговли людьми : методология работы с молодежью / Марион Паюметс, Тийу Лаан. – Таллинн : Международная Организация по Миграции, Представительство в Таллинне, 2005. – С.40). Це стало основою для створення подвійної моралі, оскільки для створення ілюзії матеріальних благ можна поступитися деякими моральними принципами, зокрема торгувати своїм тілом (Вилкс А. Я. Проституция: исторический и криминологический аспекты / А. Я. Вилкс, Л. В. Тэсс. – РИГА, 2005. – С.4).

Творці такої подвійної моралі усвідомлено чи неусвідомлено формують у представників чоловічої статі думку про власну перевагу над жінками, виховують зневагу до жінки як «хтивого паразита», який прагне долучитися до фінансових успіхів чоловіка. Саме з тих, хто з молодих років привчений зневажати жінку, організована злочинність набирає собі кадри, для цих «споживачів» живого товару вона і існує (Выступление Татьяны Узаковой, координатора проекта «Защити меня» (Коалиция «Ангел», Россия, г. Москва), на форумі женщин стран СНГ, прошедшем осенью 2007 г. в Воронеже (Россия) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ruvek.ru/print-version/22E1734498533923C325740300409D61.html>).

Сучасність переводить на закони ринку будь-яку діяльність людини, зокрема й сексуальну, унаслідок чого секс стає об'єктом купівлі-продажу чи видом споживання з метою розваги (Гилинский Я. И. Девиантность в обществе потребления / Я. И. Гилинский // Криминологический журнал Алтайского государственного университета экономики и права. – 2009. – № 4. – С. 7). «Чоловіки гвалтують жінок не тому, що вони ненавидять жінок, а тому, що вони просто байдужі до жінок або, принаймні, до тих жінок, яких вони гвалтують, зазначає Боб Дейтч (Дейтч Боб. Анатомия культуры изнасилования / Боб Дейтч. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.dorogaksvobode.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=140; – q--q&catid=44:2009-06-11-14-42-28&Itemid=160). Як результат, сексуальне насильство в процесі торгівлі людьми є способом впоратися з почуттям власної неповноцінності і продемонструвати силу, чоловічій домінантності, констатувати власну чоловічу ідентичність.

Чоловічий попит у сфері секс-послуг є основною передумовою зростання масштабів сексуальної індустрії, тому без нього постачання жінок на ринок сексуальних послуг було б украй не вигідним для сутенерів і торговців людьми. Без попиту сексуальний ринок просто збанкрутує.

Поширеність «культури згвалтування» як складової «культури насильства» у різних формах та серед різних груп населення у сучасному світі призвело до того, що як винні, так як і суспільство не вважають жертв такими, оскільки, вони переконані, що особа сама винна у тому, що стала жертвою.

Ілько С. А.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права*

РОЛЬ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДИНАМІКИ В ДЕТЕРМІНАЦІЇ ДЕВІАНТНИХ ПРАКТИК МОЛОДІ

Наркотизм – складне комплексне поняття, що визначає негативне явище, яке характеризується медичними, соціальними й правовими характеристиками. Під наркотизмом представляється доцільним розуміти складне соціальне явище, що складається в масовому поширенні немедичного вживання наркотичних засобів, а також незаконних дій з ними; яке породжує формування й функціонування специфічних соціальних відносин, щодо замкнутих соціальних груп, виникнення специфічної субкультури й, як наслідок, – трансформацію соціальної структури (*Сердюк О. О.* Наркотизм як соціальне явище: його тенденції та напрямки профілактики. 2003).

Як відомо, механізм втягнення конкретної людини в соціальне поле наркотизму містить дві взаємопов'язані ланки особистісні характеристики і зовнішню середу. Зовнішня середа і особистісні характеристики не мо-